

לוקה אחת, כיון שאכל פרי הטבול לתרומת מעשר. ואילו על  
שאכל תרומה אינו לוקה, שהרי כהן הוא ותרומה מותרת לו, וכן  
אינו לוקה על שאכל מעשר שני, שהרי הוא בירושלים ומותר הוא  
לאוכלו, וכן אינו לוקה על שאכל מעשר ראשון ומעשר עני, אף  
שהמעשר הראשון של הלוי והמעשר עני של העני, כיון שאין  
בהם קדושה, ואין באכילתם אלא גזל הלוי והעני, אך לא איסור  
אכילה שיש עליו מלקות. וזו שפסקה לתאנה זו שלא הופרשה  
ממנה תרומת מעשר, לוקה שתיים, משום שהתרומה אסורה לו  
באכילה, ונמצא שמלבד שעבר על איסור אכילת פירות הטבולים  
לתרומת מעשר, עבר גם על איסור אכילת תרומה לזרים, שאילו  
בתחלה אכלה, קודם כל ההפרשות, אינו לוקה אלא אחת, משום  
איסור אכילת טבל, ועתה שהפרישו חלק מהן ולא את כולן, הרבו  
עליו באיסורים ולוקה שתיים.

מדדייקת הגמרא: נאמר בברייתא שהיה המעשר שני בירושלים,  
מעמא דאיתיה בירושלים – דווקא משום שהמעשר נמצא  
בירושלים, על כן אין לוקה על אכילתו, הא – אבל אם היה בגבולין  
ו-מחוץ לירושלים, היה חזר האוכל את התאנה לוקה שלש,  
והכהן האוכלה לוקה שתיים, שנוסף עליהם איסור אכילת מעשר  
שני חוץ לירושלים, דאף על גב דהמעשר לאו רואה פני חומה,  
שעדיין לא הוכנס מעולם לירושלים. ומוכח מכאן שאף מעשר  
שלא היה בירושלים מעולם לוקים על אכילתו מחוץ לירושלים,  
ושלא כדברי רבי יוחנן.

מתרצת הגמרא: מה שדייקת שאם לא היתה התאנה בירושלים  
היה לוקה שלש, מדובר דעילי ואפני – שהכניס את התאנה  
לירושלים והוציאה, ונמצא שראה המעשר את פני החומה,  
ומעתה לוקים עליו מחוץ לירושלים.

מקשה הגמרא: אי קבי – אם כך שמדובר שהתאנה נכנסה ויצאה,  
מאי למימרא – מהו החידוש בדברי הברייתא, שהרי כל האמור בה  
פשוט הוא, שדבר ידוע הוא שכהן מותר בתרומה ואסור בטבל וגם  
טבול הטבול לתרומה או לתרומת מעשר המתירים לו לאחר  
שהופרשו, וכן דבר ידוע הוא שזר אסור בתרומה, וכן שהכל  
אסורים באכילת מעשר שני חוץ לחומה, ונמצא שלא למדנו  
מברייתא זו כלום. שרק אם נאמר שהשמיעה לנו הברייתא בדיוק  
לשונה שגם אילולי שהיתה התאנה בירושלים היה לוקה עליה  
משום אכילת מעשר שני חוץ לחומה, או יש חידוש בברייתא,  
שבאה ללמד שאין צורך שהמעשר יכנס ויצא בכדי להתחייב על  
אכילתו מחוץ לירושלים (ושלא כדברי רבי יוחנן), אבל עתה  
שאמרנו שמדובר בה שהמעשר נכנס ויצא, שוב אין בה כל  
חידוש.

מתרצת הגמרא: הלא מצינו עסקין – כאן בברייתא מדובר, כגון  
דעילינהו במבליהו – באופן שהכניס את התאנה בהיותה טבל,  
ואחר כך הוציאה והיא עדיין טבל, ומחדשת הברייתא שאף  
שהיתה בירושלים רק בהיותה טבל מועילה הכנסה זו להחשב  
כאילו ראה המעשר שני את פני החומה, ומפני שקבער (ו-סובר)  
רבי יוסי שמתנות (ו-תרומות ומעשרות) אף שלא הורמו עדיין, כמי  
שהורמו דמיין (ו-נחשבות), דהיינו שאותן ההפרשות שיש בפירות,  
כגון תרומה ומעשר, אף שעדיין לא הופרשו והפירות עדיין  
בטבלם, נחשבות לגבי דינים שונים כאילו כבר הופרשו, וכן כאן  
כאשר היתה התאנה בירושלים, אף שהיתה טבל, נחשב הדבר  
כאילו המעשר שני שעתיד לתרום בה כאילו כבר נתרם ונמצא  
שראה את פני ירושלים.

הגמרא ממבררת אם ניתן לומר כן בדעת רבי יוסי. מקשה הגמרא:  
והאם אפשר לומר שקבר רבי יוסי שמתנות שלא הורמו כמי  
שהורמו דמיין (ו-נחשבות), ומעשר שני שנכנס לירושלים קודם  
שהופרש דינו כמעשר שנכנס אחר שהופרש, והתניא בברייתא,  
רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי יוסי, לא נחלקו בית שמאי  
ובית הלל דלחל על פירות שלא נמקרה מלאכתן למעשרות ועברו  
בירושלים והוציאו ממנה, ושוב הפרישו את תרומותיהם  
ומעשרותיהם וביניהם גם מעשר שני, שהכל מודים שפסקה מעשר

שני שלקו ויאכל ככל מקום, כיון שנכנסו לירושלים לפני שנתחייבו  
במעשרות אין אומרים שכימי שהורמו דמיין, ואינם נחשבים  
שראו פני החומה. ועל מה נחלקו בית שמאי ובית הלל, על פירות  
שנמקרה מלאכתן, ועברו בירושלים והוציאו ממנה, שבית שמאי  
אומרים, יחזור (ו-חוזר) מעשר שני שלקו ויאכל בירושלים, לפי  
שכיון שעברו בירושלים לאחר שנגמרה מלאכתם, אומרים  
שמתנות שלא הורמו כמי שלא הורמו דמיין, ונחשב המעשר שראה  
כבר את פני החומה ואי אפשר יותר לפדותו, ובית הלל אומרים,  
יפסקה המעשר שני ויאכל ככל מקום. ומעתה קשה, ואי סלקא דעתך  
– ואם עולה על דעתך לומר שמתנות שלא הורמו כמי שהורמו  
דמיין, והמעשר שני שיופרש אחר כך נחשב שכבר הופרש בעת  
שעברו הפירות בירושלים, אם כן איך יכול לפדות את המעשר,  
הא (ו-הרי) קלמיהו מחיצות, כדין כל מעשר שני שהיה בירושלים  
שאי אפשר יותר להוציאו ולפדותו. ומוכח שדעת בית הלל  
שמתנות שלא הורמו כמי שלא הורמו דמיין, ועל כן אף שהפירות  
עברו בטבלם בירושלים עדיין מותר לפדות את המעשר שהופרש  
לאחר מכן ואין אומרים שנחשב שכבר נכנס לירושלים ואי אפשר  
יותר לפדותו. ומעתה מוכח שלדעתם גם אין חייבים על המעשר  
שהופרש לאחר מכן אם אכלו מחוץ לירושלים, ואין אומרים  
שכבר נכנס לירושלים וחייבים על אכילתו בגבולים. וכיון שהלכה  
לעולם כדעת בית הלל, ודאי כן דעת רבי יוסי שהביא את  
מחלוקתם. ונמצא שאי אפשר להעמיד את דבריו בברייתא  
דלעיל, לגבי כהן שעלתה בידו תאנה של טבל, שבא לחדש  
שחייבים על אכילת מעשר שני בגבולים כשהיה בירושלים בעודו  
טבל משום שמתנות שלא הורמו כמי שהורמו, שהרי אין כן דעת  
רבי יוסי, ושוב יש לשאול מה נתיחד בברייתא זו אם לא שאין  
צריך שיכנס המעשר לירושלים כדי להתחייב עליו בגבולים,  
ושלא כדעת רבי יוחנן.

מתרצת הגמרא: אמר רבה, מחיצה לאכול, כלומר דין זה שאם  
נכנס המעשר לירושלים חייבים מעתה על אכילתו בגבולין, וכמו  
שאמר רבי יוחנן לעיל, הוא דין דאורייתא, ובה אומרים שמתנות  
שלא הורמו כמי שהורמו, וגם אם נכנסו הפירות בהיותם טבל, די  
בזה כדי לחייב לאחר מכן על המעשר שיופרש אם יאכלנו מחוץ  
לירושלים. אבל מחיצה לקלוט, כלומר דין זה שאם נכנס המעשר  
לירושלים אי אפשר יותר להוציאו ולפדותו, הוא דין דרבנן בלבד,  
וכי גזור – וכשגזרו רבנן שלא לפדות מעשר שנכנס לירושלים, גזרו  
רק כי איתיה בעיניה – כאשר היה בירושלים לאחר שהופרש ממש,  
אבל כשהיה בירושלים בעודו במבליה (ו-טבלו), לא גזרו רבנן  
שלא לפדותו, ועל כן דעת בית הלל שיפדה ויאכל בכל מקום.

הגמרא מביאה תירוץ נוסף לקושיא דלעיל מאי למימרא, דהיינו  
מה נתיחד בברייתא הראשונה שמשמע בדבריה שאם אכל את  
המעשר בגבולין, אחר שנכנס לירושלים ויצא, שלוקה עליו שלש  
מלקות, שהלא דין זה פשוט הוא ומה חידוש יש בו: רבינא אמר,  
אין מדובר בברייתא שנכנס ממש לירושלים, אלא כגון דנקיט ליה  
בקניא – באופן שהוא נמצא בירושלים ומחזיק את המעשר בקנה,  
ולומר שגם בזה חייב עליו בחוץ כאילו כבר נכנס, כיון שהוא  
מוחזק בקנה אצל אדם העומד בירושלים. וממילא תפשוט מכאן  
את בעיא (ו-ספיקו) דרב פפא דלעיל (טז) שנתפס בדבר לענין  
פדיתו חוץ לירושלים, ולא הוכרע ספיקו, שמכאן יש להביע  
שבאופן זה נחשב המעשר כאילו היה בירושלים, וכשם שמעתה  
חייב על אכילתו בגבולין כאילו נכנס לירושלים, כך גם אין  
לפדותו, כדין כל מעשר שנכנס לירושלים.

לתירוץ זה של רבינא אין חלק בין מחיצה לאכול למחיצה  
לקלוט, וגם אין אומרים שמתנות שלא הורמו כמי שהורמו, אלא  
לעולם פירות שנכנסו בטבלם וחזרו ויצאו, אין חייבים על המעשר  
שהופרש אחר כך אם אכלו בגבולים, וכן ניתן עדיין לפדותם וגם  
ללא שנאמר שלא גזרו חכמים באופן זה, וכדעת בית הלל  
שבברייתא השניה.

## משנה

1 המשנה מונה חייבי מלקויות נוספים שיש בכל אחד מהם חידוש.  
 2 נאמר בתורה (דברים יד א) 'בָּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם, לֹא תִתְגַּדְדּוּ וְלֹא  
 3 תִּשְׁמוּ קְרָחָה בֵּין עֵינֵיכֶם לְמֹת', והיינו, שאסור לתלוש שערות  
 4 הראש או לעשות חבורות בעצמו מחמת צער על מות. ועוד נאמר  
 5 (ויקרא יט כו) 'לֹא תִקְפוּ פֶּאת רֹאשְׁכֶם וְלֹא תִשְׁחִית אֶת פֶּאת זִקְנְךָ',  
 6 ופירושו, שאסור להסיר את השיער שבצידי הראש, ובוזו להשוות  
 7 את המצח וצידי הראש לאחורי האזניים. ופאת הזקן אסור  
 8 להשחית עד שרשי השיער. במשנה ובגמרא להלן מתבארים פרטי  
 9 איסורים אלו ואין לומדים אותם מהפסוקים.  
 10 הקורח קְרָחָה בְּרֹאשׁוֹ – תולש שיער ראשו מתוך צערו על המת,  
 11 וְהִמְקִיף פֶּאת רֹאשׁוֹ – שנוטל את שערות פאת ראשו ועל ידי זה  
 12 נעשה היקף ראשו שוה, וְהִמְשִׁחִית פֶּאת זִקְנוֹ בתער, וְהִשְׁוֹרֵט  
 13 בצפורני ידיו או בכלי את פניו או שאר בשרו שְׂרִיפָה אֶחָת מתוך  
 14 צערו על הַמֶּת, חֵיִב מַלְכוּת על כל אחד מאיסורים אלו.  
 15 המשנה מפרשת אופנים שנחשב כעובר כמה פעמים על  
 16 האיסורים האמורים: שָׂרֵט שְׂרִיפָה אֶחָת מתוך צערו על הַמִּשָּׁה  
 17 מֵתִים, או ששרט חֲמֵשׁ שְׂרִיטוֹת מתוך צערו על מֵת אֶחָד, חֵיִב על  
 18 כָּל אֶחָת וְאֶחָת, כלומר, על כל שריטה ועל כל מֵת.  
 19 על הקפת הַרֹאשׁ חֵיִב שְׁתֵּים – שתי מלקויות, אֶחָת על הפאה  
 20 שֶׁמְכָאן – מצד אחד, וְאֶחָת על הפאה שֶׁמְכָאן – מצד שני.  
 21 על השחתת הָזֶקֶן חֵיִב חמש מלקויות, שְׁתֵּים מְכָאן – מצד אחד של  
 22 הפנים, וְשְׁתֵּים מְכָאן – מהצד השני של הפנים, וְאֶחָת מִלְּמַחָה  
 23 בסנטר. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר, אִם נִפְלָו כּוֹלֵן – כל פאות הראש או כל  
 24 פאות הזקן פְּאֶחֶת – בבת אחת, וְאִינוּ חֵיִב אֶלָּא מַלְכוּת אֶחָת.  
 25 ומוסיף תנא קמא, וְאִינוּ חֵיִב על השחתת הזקן עַד שִׁיפְלֹנוּ בְּתַעַר  
 26 שדרך גלגלו בו ומגיע חוד הסכין לבשר, שבאופן זה משחית את  
 27 הזקן עד שרשו, אך במספרים שהחוד אינו נוגע בבשר ואינם  
 28 מגיעים לשורש השער, אינו השחתה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר, אִפִּילוּ  
 29 לְקַטּוֹ לְשִׁיעַר זֶקֶן בְּמִלְקָט – מלקחיים שלוקטים בהם שיער, או  
 30 בְּרִהְיָתוֹ – מעצד שמחליקים בו פני העץ, חֵיִב, כיון שגם זה  
 31 נחשב לגילוח.

## גמרא

32 שנינו במשנה שהקורח בראשו מתוך צערו על מות חייב מלקות.  
 33 הגמרא מביאה ברייתא לבאר מקור ופרטי דין זה: הֲנֵנוּ רִבְנֵי, נאמר  
 34 בפסוק אצל כהנים (ויקרא כא ה) 'לֹא קְרָחוּ', וְכֹל שֹׁאמֵר שֶׁאִפִּילוּ  
 35 קְרַח אַרְבַּע וְחֲמִשׁ קְרִיחוֹת בצערו על המת לֹא יִהְיֶה חֵיִב אֶלָּא  
 36 מַלְכוּת אֶחָת, תִּלְמוּד לומר בהמשך הפסוק קְרָחָה, ובא ביתור זה  
 37 לְחֵיִב מַלְכוּת עַל כָּל קְרָחָה וְקְרָחָה שעושה. ומה שנאמר בהמשך  
 38 'בְּרֹאשְׁכֶם' מֵה תִלְמוּד לומר, לִפִּי שֶׁנֶּאֱמַר אצל ישראל (דברים יד א)  
 39 'לֹא תִתְגַּדְדּוּ וְלֹא תִשְׁמוּ קְרָחָה בֵּין עֵינֵיכֶם לְמֹת', וְכֹל שֹׁאמֵר  
 40 שֶׁלֹּא יִהְיֶה חֵיִב מַלְכוּת אֶלָּא עַל קְרָחָה בֵּין הָעֵינִים – בשערות  
 41 הראש סמוך למצח בְּלִבָּהּ, כפי שנאמר 'בֵּין עֵינֵיכֶם', מִנֵּן לְרִבּוֹת  
 42 שאם קרח בכל מקום הַרֹאשׁ שחייב מלקות, תִּלְמוּד לומר אצל  
 43 כהנים 'בְּרֹאשְׁכֶם', ובא בזה לְרִבּוֹת שעל כָּל מקום הַרֹאשׁ חֵיִב אם  
 44 קורח בו.  
 45 שואלת הברייתא: וְאִין לִי שחייב על כל מקום בראש, אֶלָּא בְּכִהְנִים  
 46 שבהם נאמר פסוק זה, והטעם לומר שרק הכהנים חייבים על כך,  
 47 משום שְׂרִיפָה בְּהֵן הַתָּבוֹב מִצִּדֵּי יְתִירֹת שאינם בישראל, כגון  
 48 איסור טומאת מת ונישואי גרושה ועוד, וְיִשְׂרָאֵל מִנֵּן שחייבים על  
 49 קריחה בכל מקום בראש. משיבה הברייתא: וְנֶאֱמַר כָּאן בישראל  
 50 'קְרָחוּ' וְנֶאֱמַר לְהֵלֵן בכהנים 'קְרָחָה', ודורשים בגזירה שוה, מֵה  
 51 לְהֵלֵן בכהנים חֵיִב עַל כָּל קְרָחָה וְקְרָחָה, וְחֵיִב עַל כָּל מקום הַרֹאשׁ  
 52 כְּבֵין הָעֵינִים, אִם כָּאן בישראל חֵיִב עַל כָּל קְרָחָה וְקְרָחָה וְחֵיִב עַל  
 53 הַרֹאשׁ כְּבֵין הָעֵינִים. ועוד דורשים מגזירה שוה זו, וְמֵה לְהֵלֵן  
 54 בישראל היינו דווקא כשקורח מחמת צערו על מֵת, כפי שכתוב  
 55 (ויקרא יד א) 'לֹא תִשְׁמוּ קְרָחָה בֵּין עֵינֵיכֶם לְמֹת', אִם כָּאן בכהנים  
 56 אינם חייבים אלא כשקורחים מחמת צערם על מֵת.  
 57 מבררת הגמרא: הֵני – אלו האַרְבַּע וְחֲמִשׁ קְרִיחוֹת שנאמר בברייתא  
 58 שלומדים מהפסוק שחייב על כל אחת ואחת חֵיִב דָּמִי – באיזה  
 59 אופן מדובר, אֵילִימָא – אם נאמר שעשה זאת כְּהָ אֶחָד זֶה וְכִחֲמֵשׁ  
 60 הַתְּרָאוֹת נפרדות על כל קריחה וקריחה, פְּשִׁטָא שחייב על כל  
 61 אחת ואחת, שהרי מעשים חלוקים והתראות חלוקות.

ואלא נאמר שמדובר בחדא התראה – שהתרו בו רק פעם אחת  
וקרח חמש קריאות, מי וכו' מתייב באופן זה חמש מלקיות,  
והתנן (להלן כא) גזיר שהיה שותה יין כל היום, אינו חייב אלא מלקות  
אחת, אך אם התרו בו העדים שראוהו שותה יין ואמרו לו אל  
תשתה' אל תשתה' והוא שותה אחר כל התראה והתראה ואינו  
מפסיק, חייב מלקות על כל אחת ואחת שהתרו בו. ומדוע כאן  
יתחייב על התראה אחת כמה מלקיות.  
משיבה הגמרא: לא צריכא לומר שחייב על כל אחת ואחת, אף  
שהיתה כאן רק התראה אחת, אלא באופן דקך את המש' אצבעותי  
בנפשי – סם המשיר את השיער, ושוב אינו צומח, ואותבינהו –  
והניחם על חמש מקומות בראש בבת אחת, דהויא ליה – שהתראה  
זו היא התראה לכל היום וחדא – לכל אחת ואחת מאצבעותי, כיון  
שאין לומר שהתראה חלה על אצבע אחת יותר מעל חברתה,  
ועל כן חייב חמש מלקיות.  
שואלת הגמרא: וכן הוא שיעור השיער שצריך לקרוח כדי  
ללקות מחמת איסור קרחה. משיבה הגמרא: רב הונא אומר, כדי  
שיקרא בשר מראשו ערום בלא שיער. רבי יוחנן אומר משום רבי  
אליעזר בריי שמעון, בגודל פרים, שהוא מקום צמיחת שלשים ושש  
שערות, והיינו במרובע שש שורות של שש שערות.  
הגמרא מביאה שמחלוקת תנאים היא: בתנאי – מחלוקת רב הונא  
ורבי יוחנן, מחלוקת תנאים היא, ששנינו ברייתא, כמה הוא שיעור  
כדי להתחייב מלקות חמש קרחה, בפרים, אחרים אומרים,  
ששיעורו הוא שיקרח עד כדי שיקרא בשר מראשו ללא שיער.  
מביאה הגמרא מחלוקת נוספת בדבר: אמר רב יהודה בר חביבא,  
פליגי בה תלמיא תנאי – נחלקו בשיעור זה שלשה תנאים, חד אומר,  
שהשיעור הוא בפרים, וחד אומר, שהשיעור הוא כדי שיקרא בשר  
מראשו ללא שיער, וחד אומר, שהשיעור הוא בשתי שערות. ואיכא  
דמפיק – ויש שמוציא את השיטה הסוברת שתי שערות, ומעיל –  
ומכניס במקומה שיטה סוברת שהשיעור הוא בכעדרשה – בגודל  
של ערשה, שהוא מקום צמיחת שתי שורות של שתי שערות.  
וסימנך שלא תטעה לומר שהוציא את שיטת כגריס והכניס  
במקומה כעדרשה, ששנינו במשנה (נגעים פ"א מ"ב) בהרת – מין נגע  
צרעת באדם, שיעורה הוא בפרים, ומחיה שבתוכה, שהיא סימן  
טומאה בנגע הבהרת, שיעורה הוא בכעדרשה, ואף לענין קרחה יש  
שיעור כגריס ויש שיעור כעדרשה.  
הגמרא מביאה ברייתא המבארת את שיעור נטילת שיער בשבת  
כדי להתחייב חטאת, וממנה מתבאר גם שיעורו לענין קרחה: תנא,  
הנוטל שיער מלא פי הווג – חוד המספרים בשבת, חייב חטאת.  
מבדרת הגמרא: וכן הוא שיעור מלא פי הווג, אמר רב יהודה,  
שתי שערות. מקשה הגמרא: והתנאי בהמשך הברייתא,  
לקרחה – להתחייב מלקות משום קרחה על מת שיעורו הוא שתיים.  
משמע שבשבת שיעורו שונה. מתרצת הגמרא: איכא – אמור  
בברייתא, וכן לקרחה שיעורו הוא שתיים, ובאה לפרש מה הוא  
שיעור מלא פי הווג.  
הגמרא מביאה ברייתא שמבואר בה בפירוש שיעור מלא פי  
הווג הוא שתי שערות: תנאי נמי חיי – שנינו כן אף בברייתא,  
הנוטל שיער מלא פי הווג – חוד המספרים בשבת, חייב חטאת,  
וכמה הוא שיעור מלא פי הווג, שתי שערות. רבי אליעזר  
אומר, שיעור החיוב לענין שבת הוא שעה אחת. ומזדים חכמים

לרבי אליעזר, במלקט שערות לבנות מתוך שערות שחורות,  
שאפילו ליקט רק שעה אחת, שהוא חייב חטאת, שכיון שמקפיד  
על שיער לבן בין שערות שחורות, כדי שלא יראה כוון, נחשב  
ליקוטו מלאכה חשובה, וחייב על כך משום גזול. ודבר זה, אפילו  
בחול אסור לאיש לעשותו, משום שגנאמו (דברים כה ב) לא ילכש  
בגד שמלת אשה, וכשמלקט שערות לבנות מתוך שחורות  
מתנאה הוא בנוי אשה.  
שנינו במשנה: והמקף פאת ראשו וכו', הגמרא מביאה ברייתא  
המבארת מה נחשב פאת הראש: תנו רבנן, פאת ראשו היינו סוף  
ראשו, ואיזהו סוף ראשו לחייב את המקף משום לא תקיפו, זה  
המשנה צדעיו – צידי ראשו שיש בהם שיער, לאחורי אָנו ולפדחתו  
ו-למצחו, שבמצח ובאחורי האוזן אין שיער, ובצידי הראש יש,  
ועל ידי שנטול את כל השיער המפסיק בין אחורי אָנו למצחו  
משוה אותם להיות ללא שיער, וזוהי הקפת הראש.  
תני תנא קמיה דרב חסדא – אמורא השונה ברייתות שנה ברייתא  
לפני רב חסדא, אחד ו-בין המקף ואחד ו-בין המקף לזקה משום  
לא תקיפו. אמר ליה רב חסדא, מאן דאביל תמרי בארבינא לך –  
וכי מי שאוכל תמרים מתוך כברה שליקט חבירו ביום טוב מהעץ,  
ונהנה זה מהאיסור שעשה חבירו, לוקה, כלומר, הניקף שלא עשה  
דבר מדוע לוקה, הרי הוא לאו שאין בו מעשה. והוסיף ואמר לו,  
דאמר לך מני – אם ישאלו אותך כשיטת מי היא הברייתא הזו,  
תאמר ששיטת רבי יהודה היא, דאמר, לאו שאין בו מעשה לזקין  
עליו, ועל כן אף הניקף שלא עשה דבר, לוקה.  
הגמרא מביאה ביאורים אחרים בברייתא: רבא אומר, מה ששנינו  
שחייב משום ניקף, מדובר במקף לעצמו, שעושה מעשה. ודבר  
הכל היא, וחייב שתי מלקיות, גם משום מקף וגם משום ניקף. רב  
אשי אומר, אף בניקף על ידי אחר אפשר להעמיד זאת, במקינע –  
שממציא למקף את שערותיו כדי שיקפנו, ודבר הכל הוא, כיון  
שעושה בזה מעשה.  
שנינו במשנה: והמשחית פאת וקנו. הגמרא מביאה ברייתא  
המבארת מהי פאת הזקן: תנו רבנן, פאת וקנו היינו סוף וקנו, ואיזהו  
סוף וקנו, שכולת וקנו, ובכלל שיבולת הזקן כל חמשת המקומות  
המנויים במשנה.  
שנינו במשנה: והמשחית שריטה אחת וכו' על המת חייב. הגמרא  
מביאה ברייתא לבאר את אופני החיוב: תנו רבנן, נאמר בפסוק  
(ויקרא יט כח) 'ושחט לגפש לא תתנו בבשרכם', וכול אפילו שחט  
מחמת צער על ביתו שנפול, ועל ספינתו ששפכה פנים חייב, תלמוד  
לומר 'ושחט לגפש', כלומר, אינו חייב אלא אם שורט מחמת צער  
על נפש חמת בלבד.  
ומנן למשרט בבשרו המש' שריטות מחמת צער על מת אחד שהוא  
חייב מלקות על כל אחת ואחת, תלמוד לומר 'ושחט', שמיתור  
הוא"ו למדים לחייב על כל שריטה ושריטה.  
רבי יוסי אומר, מנן למשרט שריטה אחת בצער על חמשה מיתים  
שהוא חייב על כל אחת ואחת מנפשות המתים, תלמוד לומר  
לגפש, לחייב על כל נפש ונפש ששורטים מחמתה.  
מקשה הגמרא על רבי יוסי: והא אפיקתיה – והרי כבר למדנו  
מ'לנפש' לפטור את השורט לביתו שנפול ולספינתו ששפכה פנים,  
וודאי שרבי יוסי אינו חולק על כך, שהרי אין לו מקור להוציא את  
הפסוק מפשוטו, ומנן לו לדרוש שחייב על כל נפש ונפש.

אין לך דבר בעולם שהוא רק שלילי, אלא בהכרח שיש בו איזה דבר חיובי.